

Megjelenik ez a lap hetenkint kétszer kedden és pénteken.

Á r a :

Egész évre . . . 6 ft. — kr.
Félévre . . . . 3 ft. — kr.
Negyedévre . . . 1 ft. 50 kr.

Szerkesztői kiadói szállás:
Kenyeres Adolf ügyvédi
íródjaja, Nagypiaczon.

NEMZETI

Politikai, közgazdasági és társadalmi lap.

Hirdetési díj:

3 hasábas garmond sorért, vagy annak helyéért 4 kr. (1—10 sornyi hirdetés ára mindig 40 kr.) — Bélyegdíj minden íglatáskor 30 kr. — Nagyobb hirdetéseknek alku szerint. — Hirdetések fölvetetnek a szerkesztőségben és Römer és Kammer nyomdájában.

Vidékünk népinevelésügye.

II.

Ez alkalommal, a 12. számban közölt schweitzzi levél és a közoktatási magyar miniszter előterjesztése alapján, néhány pontban összehasonlítom a körülbe fekvő 6 törvényhatóság népoktatási helyzetét Aargau kantonéval.

Itt következnek a világosan beszélő adatok:

Egyes viszonyok megnevezései	Aargau kanton	Brassóvidék	Háromszék	Csikszék	F.-Fehérmegye	Fogarasvidék	Udvarhelyszék
A terület nagysága	25 1/4 □m.	32-6 □m.	54-3 □m.	81-6 □m.	21-5 □m.	32-9 □m.	47-3 □m.
Lakosság száma	196000	118000	115000	98000	65000	76000	111000
Iskola-kötelesek száma	29069	16599	18835	21690	8940	19008	16819
Iskolába jár	29069	10070	7786	6768	5085	6606	8546
Iskola van	527	67	135	69	98	101	146
Tanító van	530	182	163	110	109	130	176
Iskolák költsége	400946 frank	50961 forint	10419 forint	15379 forint	8986 forint	17223 forint	16200 forint

Mielőtt tovább mennék, föl kell említenem, hogy a Brassóvidéket illető terület- és népességi viszonyok abból az időből valók, a mikor még néhány, most Fogarasvidékhez tartozó község, ide tartozott. Brassóvidék népessége a legújabb számítás szerint több 90.000-nél.

Egyéb adatok minden törvényhatóságra nézve a közoktatásügyi miniszteriumnak azon előterjesztéséből vannak véve, a melyet a folyó évben terjesztett a törvényhozás elé.

Föl kell említenem még, hogy habár említett miniszteri előterjesztésben az áll, hogy népiskoláinknak 1870-beli állapotát tünteti fel, tudtommal az adatok 1868/69. tanévről vannak gyűjtve, tehát azon korból, midőn az országos tanfelügyelők és törvényhatósági iskolatanácsok még nem kezdték el működésüket.

Hogy az azóta lefolyt másfél év alatt valami szembetűnő nagy haladás történt volna, azt nem állíthatom; de állíthatom igen is, hogy lényeges haladás történt legalább egy pontban: az iskola-gyakorlásra nézve.

Az összehasonlításhoz mindennek előtt a népoktatásra fordított költségek összege ragadja meg figyelmünket. E tekintetben a mi törvényhatóságaink közt Brassóvidék aránytalanul jobban áll a többinél, és legközelebb schweitzzi kantonhoz, mert míg Aargau-

ban 29.000 gyermek nevelésre évenként 400.000 frankot — az agió rászámításával 200.000 forintot költenek, — Brassóvidék 16.000 gyerek nevelésére 50.000 forintot ad ki.

E tekintetben hát azt mondhatjuk, hogy Brassóvidék ha még annyit költhet, mint most a mit költ, megközelíti a schweitzzi kanton.

Habár nem szabad elfelejtenünk, hogy Brassóvidéken a felekezeti rendszernél fogva az említett jövedelemnek egy igen jelentékeny része templomi szolgálatokért jár az illetőknek, míg a schweitzzi kantonnál tisztán népoktatási kiadásokról van szó.

És ha Brassóvidéknek is ily roppant a tennivalója még: még egyszer aynyi, mint a mennyit eddigelő összesen létesíteni tudott: — mit mondjunk az elősorolt többi törvényhatóságokról!

Ime Háromszéken 18.800 iskolakötelese csak 10.000 ft. évi költség esik! Tehát körülbelül meg kell huszonötöszörözni ez összeget, hogy a schweitzzi kanton állását elérje.

Kétségtelennek látszik előttünk, hogy Háromszék adatainál tisztán csak a néposkolai kiadások vannak felszámítva, s a mit a tanítók egyházi segédkezelésükért nyerne, az nincs ide zavarva. Ezen körülmény enyhíti az aránytalanságot a hazai más törvényhatóságokkal szemben, a melyek nem választották el oly tisztán a tanító-személyzet tanítói és egyházi-vatalnoki fizetését; de magára a népoktatásügyre vonatkozólag szomorú valóságot tüntet fel.

(Folytatása következik.)

Brassóvidék helyzetéhez.

(A „Kronstädter Zeitung“ ellenében.)

1760 előtt a törösvári dominium falvai nem fél, hanem szinte egész szabadok voltak. Ugy Talmács és Szelistye is. Ezen községek lakói határszéli szolgálatot teljesítettek azon határszélén, hol laktak, fehér palajosoknak nevezetve. Birtak ezen falvak malom- és korcsmajoggal. Birtak ezen földön birtokukat szabadon oszthatólag, vehetőleg máig. Szaporították kevés mivelés alatti földjüket az erdőkből irtványokkal szinte máig. Birtokuk birtoklásán látható a siculica haereditas jelleg.

De midőn a határszéli katonaság 1764 körül felállított, Brassó önhatalmulag, előre kis, de időről-időre mind nagyobb mértékben taxát és dézmát kezdett róni a birtok után. A mult század végén már jövedelmező állapotban lévén téve Brassó által falvaink, a községekbeni árendások karácson körül télire fát kezdtek maguknak hozatni. Ezt a kalákát néhány év alatt szokássá tévén, a szokásból kötelességet csináltak; a terhet állandósították, bizonyos mennyiségű fát vitetvén a maga számára e falvak lakóival.

Igy csináltak a hétfalusiakból jobbágyat. És a mi legszebb, nem volt az elég, hogy Brassó önhatalmulag nyomott jobbágyhoz illő terheket Hétfalura,

huzván 88 éven át az abból jövő hasznot egészen 1848-ig, részben máig: hanem a földterhementesítési alaptól magát ez iránt még kárpótoltatni is tudta.

Ne vegye tehát zokon a „Kronstädter Zeitung“, ha az mondatik: hogy Brassónak keze máig is zsebünkben van.

Illusztráljuk egy kissé meg ezt a féljobbágyaságot.

Míg a vármegyei gróf azon püspök elnöklete alatt tanácskozott egy asztalnál, ki mellette az iskolán, mint saját famulusa ment át: addig falvaink e magyar evang. papsága az alattuk álló egyházakkal együtt ki voltak zárva az egyházi téren minden jogélvezetből.

Brassó szász nagy papja hiúságának is meg kellett hozni az áldozatot, alatvalóivá kerítvén a vallási téren papjainkat és egyházainkat. Nemde nem szép kép-e ez?

A szász papság méltóságán ejtett sérelemnek tekintette jobbágyok papjaival érintkezni.

És mikor volt a fundus regiuson a polgári szabadság, mit oly sokszor szeretnek emlegetni, érvényesítve? Pápiron igen, de a valóságban nem. Nem szenved itt kivételt sem szász, sem román, sem magyar. A lakosság minden rétegeből bejött dézmajövedelem urrá tette a szász papot, létre jött a legabszolút hierarchia a szász nép felett. A statuták alapjain beligazgatási rendszer urává tette a főbb városokat a vidéknek. A városokoni urak furól-fiura örökölték és élethossziglan viselték a hivatalokat; ők voltak urai város és vidéknek egyaránt. Szinte így volt a papság is az övével. A regulatív-pontok pedig bekoronázták a statutát úgy, hogy még a falvakban is állandósították a közhivatalviselés és így a nép közügyekbeni befolyása lassanként mind szűkebb-szűkebbre szorítottott.

Egy szász falusi fiiskolatanítóságon felül nem igen vihette. A népnek nem volt többre tere, úgy ki volt az csinálva. Köztök semmi intelligencia ki nem fejlődhetett. Szép alapja lett volna ez a jövőnek.

Midőn magok a szász községek szász lakói is ily utra valának terelve, könnyű kitalálni, mily sorsa lehetett azokban a nem szászoknak.

Ez hű képe a demociatiai alapon nyugvónak híresztelt szász községi és municipális intézményeknek.

Kivánság szerint megkísértem a pontozatokat, minélfogva a vidékképviselőben, municipális jogok élvezhetésére felvehettek, joggyakorlók lehessünk. Nem látok sok pontozatot szükségesnek. Ha az egész emberiségnek elég az alábbi három, mi is azzal beérjük.

1. Legyen itten szabadság.
2. A szabadság alapján legyen jogegyenlőség.
3. Ha a szabadság és egyenlőség létre jött, az meg fogja szülni a társadalmat boldogító harmadik pontot, a testvériséget.

Ismétlem: mi ezzel beérjük. De az eddig fennállott rendszer ezeknek mind ellentéte, s engedjenek meg hát, ha azokba szerelmeseink nem vagyunk. De

TÁRCZA.

Egy honi utazó visszaemlékezései.

(Folytatás és vége.)

Volt ok rá egykor, hogy azt mondják: Enyed a világ közepe. Itteni kedves emlékeimről majd máskor, most csak azt jegyezzük meg: abból a hegyaljai raktárból fúradt utasnak elég egy fél iteze, hogy a szokottnál mélyebben elaludjék. Meggondoltam — későn ébredtünk fel! Hijába hajtunk óránként két mértföldet — elkéstünk három és fél percczel. A gy.-fehérvári indóház mellől keservesen néztünk utána az Alvincz felé nyuló gözkigyónak! Qui perdidit numerum; incipiat iterum. Ugy kell nekünk: ezek az angliások, majd megtanítanak minket: mi az a pontosság, mi az az idő! Az idő pénz: azt mondják itt. Holnapig várunk kell, hogy tapasztaljuk: az idő pénz. —

Ezelőtt néhány évvel készen volt vándorbotom, utitáskám, utleveleim a művelt külföld minden országaira nézve; midőn minden lehető előkészületeket megtettem, a véletlen úgy hozza, hogy a kent saru itthon marad. Ezt csak azért említém meg, hogy nem

épen terra incognitára léptem a fehérvári indóházban; de még is megvallom, nagyon sokat ügyetlenkedtem, míg oda jutottam, hogy egy harmadik osztályu kocii ajtaját egy udvarias ur felnyitotta előttem. Szorongó kebellem foglaltam helyet. Én istenem! mi mindent éreztem, gondoltam!!

Egy marhakereskedő és egy pesti zsidó voltak utitársaim. A kocii belseje az iskolai tanszobára, az iskola-padokra emlékeztetett: mikor az ember nem volt elkészülve jól a revocatióra. Az a két ur mintha censoraim lettek volna, bár mennyire igyekeztem elpalástolni, észrevették az istenadták, hogy én először utazom vasuton, czeneseálni, oktatni kezdtek. De miután láttam, hogy ezektől a professoroktól nem sokat profitirozhatok, tettem magam, hogy álmos vagyok, egy szegeletbe huzódtam, még egy-két igen — nem — ja — nein felelet után egyedül gondolataimmal maradtam.

Szándékosan kerültem eddigelő megemlíteni, hogy a Küküllő, Maros, Aranyos völgyekben, az első munkálatok, Kolozsvárnál a kész, forgalomnak átadott vasut mennyire meglepett. Így van ezzel azt hiszem mindenki, ki csak könyvekből ismeri az emberi ész e csodaművét.

Azon percztől kezdve, midőn az első földhányást megláttam, mindig a legmélyebben érdeklődtem, mi az új nevezetes ténynyel, a vasutal, országunkra, társadalmi életünkre nézve kapcsolatban áll.

Utazásom célja egészen más volt, mint ezt vizsgáltni, nem is vagyok szakértő e téren; de nem tehetek róla, nem tudtam szabadulni e kérdésektől: kik építik, hogy építik e csodaművet? Mennyiben vesznek részt ennek építésében hazám fiai? Mit hoz ez új, nagyszerű jelenség reánk? Minő változásokat fog előidézni társadalmi életünkben?

Azt régen tudtam, hogy általában a jó közlekedési utak, főként a vasut egy olyan csatorna, melyen át az anyagi és szellemi előhaladás, jólét, tökéletesedés egyik kézből, egyik országból a másba folyik.

Régen tudtam, hogy az újabbkori művelt világ a gőzmozdonynak köszöni dicsőséget, nagyságát; régen tudtam, hogy a mi társadalmi pangásunknak egyik legfőbb oka: a közlekedési eszközök hiánya volt; oh de mégis a határtalan öröm mellett, hogy most a sással versenyt futathatok: keserü fájdalom szállta meg lelkemet, hogy e nagyszerü vívmány méltánylására, az ez által kínálkozó előnyök okszerű felhasználására mi Erdélyben nem vagyunk készen.

Ha más kiadásban is, de sok tekintetben úgy tapasztalom, Erdély egy újabbkori Kalifornia lett az idegenekre nézve.

Milliók folytak be már csak a Fehérvárig és Kolozsvárig nyuló — már a közforgalomnak átboicsított vonalak kiépítésével; milliók a többi vonalak előmunkálatával: mit nyertek ebből Erdély őslakói?

hogyan beszélnek pontozatokról, hisz meg van mondva: hogy szász nemzeti önkormányzatot akarnak. A szász nemzeti önkormányzat tudatunk szerint megalapult a legközelebbi időben Szebenben, még pedig a legcentrálisabb modorban, superintendens dr. Teutsch praesidiuma alatt; mire céloz tehát e mostani törekvés? megmondom: a szász faj uralma biztosítására a fundus regiuson a többi népek felett. Ily célzatok közt alkunak nines helye.

És te „Hochwohlgeborner Herr „Nemere“, ki ily címre viradál fel m. hó 25-én a „Kronstädter Zeitung“ hasábjain, nem csapsz-e fel a fundus regius szász nemzeti önkormányzata védelmére? hogy veled is, mint tekintélytel takarózhassanak, hisz léteznek váradalmak, melyek ily hiszemben is ringatják magukat. Nem, te hű maradsz e kevés szókba foglalható programhoz: Legyen szabadság, annak vértje alatt legyen egyenlőség s így meg fog születni majd a testvériség. Amen. Igazfi.

Brassó, febr. közepe. A „Nemere“ 13-dik száma M. aláírással a lap 9-dik számában hozott panaszhangomra az igazságérdek színe alatt megtámadó jegyzeteket tesz, mire legelőbb is vegye M. ur köszönetem, hogy alkalmat szolgáltatott e sajtó ügyben vég-szavaim hangoztatására.

A sajtó ostromoz, s elavult ügyeket is napfényre hoz. Ön engem ferdítéssel vádol, végül meglátjuk alaposan vagy nem.

Ön (Dotations-Quellének) nevezi az oly forrást, melyből kibuzog ugyan a pénz, de oly helyre bu-zog be, hol megpeshedve semmi hasznát nem veszik, hanem mir nichts dir nichts egy, még nem tudható célra tőkésítik, s a szegény tanítónak nagy erőfeszítéssel alig juttatnak 300 forintot a várban, a filiákban alig 200 frt. o. é.

Hogy mily téves ferdítéseket hozok épen a „Nemerében“ a magyar olv. köz. félrevezetési számdokból, erre itt alább a „Kronstädter Ztg.“ és törvényes okmányaink felelnek.

Az év. ágost. hitv. szász, magyar, és év. ref. egyházi hatóságok, hogy karöltve jártak el ez ügyben erre csak azt jegyzem meg, hogy a gyermek szereti a nagyobbakat utánozni; s még is maradnak egyházi hatóságok, mert hogy a g. keleti egyházhatóság helyesen járt el, az oly bizonyrs mint hogy ön állítja, hogy nem.

Annak idejében ön szemeiben tévesnek látszó egyetlen egyházi hatóság hibás eljárása, ma már minden igaz ügybaráttól dicsértetik, s a három h o p p r a nem jött k o p p, mert akkor, az itt alább „Kronst. Ztg.“ olvasottat az illető hatóság szívére véve tanítókat kárpóltatának; s így gondolom nem ezek, hanem a karöltve járó 3 egyházi barát tanítói koppoz-nak folytonosan mert hisz ön is hibáztatja azon egyházi hatóságokat, melyek legalább a kamatokat tanítóknak ki nem adák. Czikkirő M. ur félre van nagyon vezetve, ha azt állítja, hogy én drágasági pótléket kaptam volna, mert én mint előbbi cikkemben mondán egy fillért sem kaptam.

Mit gondol M. ur, méltányos volna-e, ha e dotáció most 10 év múlva eredeti rendeltetése helyére t. i. a mi zsebünkbe kamatostól együtt vissza bu-zogna s szegény sorsunkon enyhítene; na engedjen s mondja — igen — hogy mi is 10 évi böjtölés után egyszer hoppozhassunk; s ha netalán mind ez nem engesztelné szívét M. urnak, jer elé te 10 év óta rejtgetett papirrongy s szólj:

„Kronstädter Ztg.“ 36-dik száma 1860-ban. Brassó, febr. hó 14. A népiskolaügy oly

nagy horderejű, hogy mindenfelé, hol a jövő nemzedék boldogságát óhajtják, erre fordítanak legnagyobb figyelmet. Városunk népiskola tanítói fizetése, a különböző felekezeti iskoláknál oly csekély volt, hogy egy közönséges napszámos az utóbbi időkben jobban állott, mint sok nemzedék képző. Hogy a néptanítók fizetése jobbittassék, már régebbi idő óta kérelmezték a különböző egyházközsegek a városi Comunitásnál, mire az csak is ezen célra (zu diesem Zwecke) 3 évig, évenkénti 5250 for. szavazta meg. Ezen nagy áldozat, melyet a város a különböző felekezeti egyházközsegek helyett hozott, annál is inkább köszönetet s elismerést érdemel, minthogy a város pénztára már sok kiadásokkal terhelve lévén, s főleg iskola-célokra, háziszegények, kór- és szegényházak intézetére tetemes összegeket ad ki évenként. — Ezen megszavazott összeget más szükségletek s városi építményeknél kívánja a Comunitás megtakarítani, s mi-helyt az árendák s városi jövedelmek befolyának részletenként jelen s a követő két évre ezen összeget folyóvá teendő. Ezen idő elteltével minden illető egyházközsegeknek legyen főgondja ezen általunk utalványozott tanítófizetési pótléket tanítóknak évenként továbbra is fizetni, ezért már jó előre figyelmeztetik a különböző egyházközsegek, módokat s utakat feltalálni, a melyből a fennirt összeget tanítóknak ezután is fizethessék. Ha néptanítóink ily móddal díjaztatnak, hogy minden anyagi hiány tőlük távol leend, akkor az serdülő ifjakban a legjobb ösztönt költjük, s oly férfierők szentelendik tanítói állásra magukat, kikben a megkívánt benső vonzalom s tehetség egy ily nagy fontosságú hivatalra nem hiány zandik. Ezt mindenhol fontolják meg, díjazzzák tanítókat illően és már az első évtized a legszebb gyümölcsöket termendi.

Hogy a barcza területén legdiszesebb falvák vannak; főképp abban rejlik, mivel már századok óta a néptanítására legnagyobb figyelem fordítottatott de itt is az mondatik „Előre“ s nem megállni; itten is a tanítókat jobban kell fizetni, úgy, hogy barcza továbbra a népnevelés terén az első sorban álljon és a korszellemmel tovább haladjon.

Továbbá a „Kronstädter Ztg.“ 94. száma 1860. jelenti a magas cs. k. helytartósági abbeli engedélyét, miszerint ezen összeg a tanítók száma szerint osztassék fel ily módon:

1. a r. k. népiskolánál 12 tanító kap	1465 ft. 12 kr.
2. az ág. német „	17 „ „ 2075 „ 47 ² / ₄ „
3. a g. kelet „	12 „ „ 1465 „ 22 „
4. a m. á. hitv. „	1 „ „ 122 „ 9 ¹ / ₂ „
5. az év. ref. „	1 „ „ 122 „ 9 ¹ / ₂ „

Végre a helytartóság azon óhajtásának ad ki-fejezést, miszerint a brassói comunitás tegye lehetővé ezen segélyt a népnevelés érdekében nem csak három évre, hanem örökre adhatni.

Isten áldja önt tisztelt M. ur, szíveskedjen jövőre a szegény néptanítók iránt több jó indulattal lenni, és ne sajnáljan tőlük 10 évi kopp után bár egy egyetlen hoppot.

Egy szász tanító.

Elsass és Lotharingia.

Tehát Elsass és Lotharingia, mert valaha német tartományok voltak, ismét a megújuló német birodalomhoz annectáltatnak; — nem lesz érdektelen a történelem fátyolát szellőztetni, hogy lassuk miként kerültek francia uralom alá? s mily jogkövetkezetes-ségből csatoltathatnak vissza német országhoz ezen, fejedelmek által áruba bocsátatott tartományok? Kér-

dezett-e valaha az elsassi és lotharingiai nép a vásárlókör? kérdezett-e most a vissza csatoláskor?

Elsass csakugyan német hercegség volt, és miután utolsó örökös nélküli uralkodója Hohenstaufen Conradin, IV. Kelemen pápa beleegyezése folytán Anjou Károly által — 1268. oct. 29-én a nápolyi főtéren lefejeztetett, nagyobb része Austria birtokába kerülván, több német fejedlem közt osztatott szét.

Minekutánna Wallenstein 1634. febr. 25-én Égerben meggyilkoltatott, Ferdinánd király — később mint császár azon neven III. — személyesen vette át a hadsereg fölötti parancsnokságot, s midőn a császáriak új erőre kapván Regensburgot elfoglalták és Nördlingent ostromzárolták, 1634. év septemb. 6-án Bernhard szász-weimari fejedelmet, ki utóbbi erőd felszabadítására közeledett, keményen megverték, mely diadal folytán a protestansok ellen újabb szigorral léptek fel.

Ennek következtében az 1635. május 30-án Szászországgal és Brandenburggal, valamint több apróbb fejedelemséggel kötött béke, némely protestáns fejedelmek által el nem fogadtatott, — a Schwédek pedig, kik a beállott szakadás folytán eddigi frigy- és fegyvertársaik közül többet láttak önmaguk ellen sikra szállva, Pomeraniába vonultak vissza s a vallásszabadság érdekében dicsően kifejtett hatalmuk megtörve látszott lenni. — Ekkor izent hadat Franciaország Auszriának és Spanyolországnak.

Eleinte Bernhard fejedelmet csak pénzzel és hadi anyagokkal támogatta a francia kormány, minek nyomán Bernhard ujan táborozott seregével 1636. évben Elsast elfoglalta a császáriak illetőleg catholikusoktól. — Ugyanazon időben győzött Baner Wittstocknál is az osztrákok irányában és helyreállította a német vallás szabadságért küzdő Schwéd fegyverek dicsőségét, — továbbá Thuringia és Hessen, hol Görtz gróf császári tábornok keményen garázdálkodott, ugyanazon évben takarítottván meg a császáriaktól, minden protestans tartomány fel lett szabadítva.

Bernhard 1639-ben bekövetkezett halála után a francziák is közvetlen vettek részt a harmincz éves háboruban; — nevezetesen Turenne (ki 1611-ben született Sedanban) és Condé a francia protestansok egyik feje, Flandria, Lotharingia és Elsass területeiről a császáriakat végkép kitakarítottván a Rajnán átkeltek és a német protestansok érdekében különösen Frankoniában többször győzedelmeskedtek.

A béke-előzmények 1641-ben kezdettek meg Münsterben és Osnabrückben, (ezen korszakba esik a mi 1645-diki Linzi békénk is,) míg a tulajdonképpen ugynevezett Westphali béke, mely akkor (persze örök időkre) Európa újabb politikai systemájának a német, illetőleg római szentbirodalom és német nemzet sarkalatos törvényét képezi, 1648. oct. 24-én jött létre Münsterben.

A szerződő felek és képviselőik voltak: Schwéd-hon részéről Oxenstjerna cancellár és a könnyen megvesztegethető Salvius, — Franciaország részéről Longueville herceg, d'Avoux és Servien, a legkitünőbb német protestans képviselőik voltak: Lampadius Jakab Braunschweig részéről, Varbühler József Conrad Würtemberg részéről és többen, III. Ferdinand részéről Nassaui János Lajos gróf, gróf Lamberg, továbbá Vollmar és Drane doktorok, végtére Austria részéről különösen gróf Trautmannsdorf Miksa volt jelen.

Ekkor kapta Franciaország az osztrák Elsast hadikárpótlása fejében s toldásul még három millió livrest fizetett Auszriának vásárlósszegűl, — továbbá átadatott Franciaországnak Sundgau területe, — Breisack és Philippsburg, valamint több rajnamel-

A kézi munkás alsóbb néposztálya? Az többet vesztett talán, mint a mennyit nyert! Kapott ugyan a régihez mérve, nagyon jó, két-háromszoros napszámot, de még sem annyit, mint ilyen viszonyok közt valódi munkás kéz kereshet; mert hol ember kellett a gátra, ott azt mondják nem lehet a mi munkásainkat alkalmazni; Erdély munkásainak csak a pária szerepe jutott; a napi bér, a mint jött el is ment; nyereszkezők, koresmárosok tették zsebre. A műveletlen tömegre nézve a könnyű keresetmód olyan mint az egyiptomi husosfazakak: legbiztosabb ut a demoralisatióra. A tavaszon, nyáron, őszön fűtyött hánytak a földesuraknak, saját földjeiket is hanyagul művelték meg: most a silány törökbuza termés miatt, kölcsönbe veszik a málét.

Fájdalom, hogy ez sok helyt így van: biztos forrásból tudom.

Hát a birtokos osztály.

Az angolok pazarul, Erdélyben hallottam mesés árákon fizettek némely árucikkeket, némely terményeket; ugyszólva eszeveszetséget idéztek elő terményeink piacán; de ez olyanforma jelenség, mint az idegek lázas túlfeszültsége, melyet bizonyosan nagyobb bádgyáság szokott követni.

Erdély zsiros földjének egy része műveletlen maradt a mult évben, vagy félbe-szerbe van megművelve. Most is elég van, — de ha egy terméketlen

esztendő fog bekövetkezni, mit baljóslatu jelek mutatnak előre, nagyon sok „eladó birtok“ lesz Erdélyben.

Hát a mi kis kereskedőink, iparosaink? No ezeket, leginkább utól fogja érni a nemezis. Ha nem szövetkeznek, hazai kereskedőink, iparosaink, ha nem szedik össze szétforgácsolt erőiket, ha nem alkalmazzák magukat az új viszonyokhoz; csak alárendelt szolgai szerep, sokakra nézve bizonyos bukás várakozik a külföldi ipar és kereskedelem szemben.

Vajmi kevesen vannak honfitársaink közül, kik okosan feltudnák használni az új változást!

Mindezeknek átlátására nem kell valami mély nemzetgazdasági bölcsesség. Tudja, ismeri azt mindenki, a ki a társadalom sorsát szívéen hordozza; a felszínen tátognak a fájó sebek.

De mire való e jeremiád? A hol ezen tapasztalatokat szerezttem — ott tán nem is olvassák e lapokat — azokra nézve sok tekintetben: eső után köpenyeg, a mit irtam.

Én e sorokat azok érdekében irtam főként, a kik e lapokat érdekeltségükkel fentartják, székely és barczasági atyámfiai akarom óvni, kérni, figyelmeztetni: legyenek esélyesebbek, mint az ország más részeiben volt a nép; a nép vezetői figyelmeztessék előre a népet az új változás előnyeire és hátrányaira, nehogy a legnagyobb áldás átokká fajuljon.

Ma holnap vidékünkön is elkezdődnek az elő-munkálatok; maholnap vidékünk is megnyílik a világ forgalmának: legyünk készen észszel és kézzel! Kis gyermek koromban tanultam:

„Munkás kéz és művelt ész
Olyan kincs, mely el nem vész!“

Fünf Minuten Szászváros!

A mozdony egyet sóhajtott — én is! Kiszállottam a waggonból; a hús hajnali lég felébbresztett merengésemből.

Most nem megyek tovább; majd máskor! Kipihenem magam itt lakó székely atyámfiai vendégszerető házában, aztán vissza, vissza! Háromszék lép rónáira; oda, hol tisztán, szűzen él egy csomóban a legtömörebben, a még el nem korcsosult keleti faj!

Mert bizony a székely földet elhagyva, néhány magyar városon kívül:

... a magyar szó
Ritka, mint a fehér holló!

Székely kocsisom, ki szülötte földétől 2 mért-földnyi távolságra utazott mostanig, néhány napi utazás után egyszer, boldog együgyűségében azt kérdezi tőlem: „hát instálom, miféle országban járunk mi most, hogy itt istenért sem hall egy magyar szót az ember!“

léki német vár erődíveny eltöröltetett és Franciaország birtoklási joga a Lotharingiához tartozott Metz, Toul és Verdun püspökségekre, valamint Pignerolra nézve megerősített.

Strassburgot a francziák 1681-ben foglalták el, s ennek birtokában 1697-ben a ryswiki békekötéskor, valamint ismételve 1713-ban az utrechti békekötéskor erősítették meg.

Az 1815. nov. 20-án kötött párisi egyezmény folytán Elsass egy része nevezetesen Landau német országhoz csatoltatott vissza, az óta a most kérdésben forgó elsassi részek a Felső- és Alsó-Rajnapartementeket képezik.

Ime látjuk mily nevezetes történelmi mozzanat hozta Elsassat úgy szólván kézpénz vásár utján Franciaország birtokába, az igaz hogy 1648-ban a népet nem kérdezték vajjon óhajta-e a francia uralmat, de most 1871-ben még kevesbé fogják kérdezni, mert a már gallizált elsassi nép előre felelt a szent biblia firmája alatt garázdálkodó német testvéreinek.

Tekintsük most Lotharingia viszonyait, nem lesz oly hosszadalmas mert a vásár sebtiben történt.

Lotharingia II. Lothar császár fia Lothar által 855-ben alapított, és pedig az északi tenger, Mosel, Maas és Schelde képezték ezen akkorban önálló állam határait.

Minnekutána viszonyok folytán a tulajdonképeni lotharingiai és bari hercegségre továbbá metzi, toulai és verduni püspökségekre olvadt, 1048. évben Gebhard, elsassi gróf mint a későbbi lotharingiai hercegek (kik közül a XVII. században Károly Erdélyben és felső Magyarországon is vitézkedett a nép és vallás szabadság harcászai ellen) ősapja, lett lotharingiai herceggé. (Vége követk.)

A magyar képviselőház

folyó hó 15-én tartott ülésének főeredménye a kodifikáló bizottság ügyének eldöntése. Nanpirenden volt továbbá az igazságügyminiszter költségvetése részletes tárgyalásának folytatása, fumei provizorium, Csiky Sándor képviselőnek a kérvények tárgyában beadott határozati javaslata tárgyalása. Deák Ferencz módosítványa az igazságügyminiszterium költségvetésének a kodifikációról szóló pontjára nézve általános szótöbbséggel elfogadott. Az említett módosítvány így hangzik:

„Kodifikacionális munkálatokra 1871-dik évre az összes miniszteriumnak 50.000 ft. akkép szavaztatik meg, hogy ezen összegről az összes miniszterium rendelkezék, de abból valamely állandó s rendes évi fizetéssel ellátott államhivatali testület föl ne álltassék.“

Ez ügygyel meg kell említenünk, hogy Horváth Boldizsár beadta lemondását azon okból: mert a kodifikacionális munkálatokra kért költség alkalmával Pulszky Ferencz és Hrakár Manó élesen megtámadták a Deákkörben, azzal vádolván, hogy kommunisztikus törekvései vannak, mivel az urbéri maradványok megváltására törvényjavaslatot adott be.

A miniszter szabadelvű nézeteit védtek Deák, g. Andrassy és a párt szabadelvű része; rokonszenvez azzal a baloldal is.

Valamint a „Pester Lloyd“, úgy mi is helytelennek tartanók, hogy egy-két ember önző beszéde miatt egyik legszabadelvűbb miniszter lemondjon.

A 15-én tartott ülésből följegyezzük még a következőket:

Ordódy Pál olvassa a pénzügyi bizottság jelentését azon indítvány felől, melyet b. Kemény G. és többen nyújtottak be az erdélyi bíróságok tagjai fizetésének fölemelésére nézve, s melyet a bizottság elfogadásra ajánl. E rovat alatt 311.270 forint szavaztatott meg.

Berzenczey László azon óhajtatást fejezte ki, hogy ezután ne legyen Erdélyre külön budget. Legyen kevesebb bíró, de egyenlő fizetés.

Somssich elnök ezután Perczel Béla alelnöknek adja át helyét.

Nanpirenden volt Csiky Sándor határozati javaslata a kérvények elintézését illetőleg. E javaslat szerint: a kérvényi bizottság minden szombaton tegyen jelentést, s azt a ház hétfőn tárgyalja.

Csiky Sándor fölemlíti, hogy ezen határozati javaslattal kapcsolatban nyújtott be egy másikat is, mely azt hagyná meg a minisztereknek, hogy hozzájuk utasított kérvények mimódon történt elintézéséről minden hónap első napján jelentést tegyenek. Kéri, hogy ezen javaslat tárgyalására is tüzzön ki a ház napot.

Somssich Pál az első javaslatra nézve azt indítványozza, hogy a bizottság minden hétfőn adja be jelentését és szombaton tárgyalassék, mert ha szombaton adja be, három napi időközre lévén szükség, hétfőn még nem tárgyalható.

A ház ez értelemben fogadja el Csiky Sándor határozati javaslatát. A másodikra pedig nem tűz ki tárgyalási napot.

Következett a királyi udvartartás szükséglete 3.650.000 frttal, a mi megszavaztatván: a kabineti

iroda, kabineti levéltár és nyugdíjak részére kért 60.829 frtnál felszólalt Bobory Károly, ellenezvén olyan költségek megszavazását, a melyeknek kiadásáról felelős miniszter nem számolhat. A többség megszavazta.

Ugyanezen ülésben szavaztatott meg az államadóssági évi járulék 31.534.200 frt; törlesztési járulék 1.180.000 frt.

Az új miniszterek.

Dr. Pauler Tivadar az új közoktatásügyér életrajzáról a következő adatokat kaptuk: Pauler született 1816-ban Budán, hol atyja hivatalnok volt. Itt végezte elemi s gymnasiumi tanulmányait, melyeket Pesten folytatott, hol 1832-ben az egyetemen bölcsész tudori, 1836-ban a jogtudori rangra emelték. 1838-ban, 22 éves korában az egyetemen az észjog helyettes tanára lön, innét még az évben a zágrábi jogakademiához nevezték ki professornak. Ez időben kezdé meg feltűnést keltett irodalmi működését az „Athaeneum“, „Századunk“, „Tudománytár“-ban stb. mély elméjű jogi cikkei szerezték meg neki a kitüntetést, hogy a m. tud. akadémia 1843-ban lev. tagjává választá a kitűnő tudóst, ki a jogtudomány alapjáról irt cikkével tartá székkfogalóját. Pauler neve már országhírű volt, midőn 1848-ban Eötvös a kir. egyetemhez nevezte ki az észjog, jog és államtudományi encyclopaedia s a büntetőjog tanárává. Kitűnő előadásainak vezérfonalaként adta ki 1852-ben Államtudományi s jogi Encyclopoediáját (azóta már három kiadást ért), Észjogát s Büntető jogtanát, mindannyi diszeit tudományos irodalmunknak. 1860-ban Paulert egyetemi rectori rangra emelte a közvélemény, 1867-ben a koronázáskor a Szent István rendet nyerte a fejedelemtől, 1868-ban Horváth igazságügyér a legfelsőbb ítélőszéknek nevezte ki bírójává. Pauler azonban nem tudott megválni tanszékétől, s bírói állásáról leköszönvén az ifjuság nagy öröme a folyó tanév elején újból elfoglalta katedráját. Most midőn tanszékét a miniszteri tárczával cseréli fel, a magyar egyetemi ifjuság méltán kérdi aggódva: „ki lép ürtült nyomodba?“

Tóth V. 1836. május 27-én, Trencsénmegye Szucsány községben született. Atyja tekintélyes birtokos volt Trencsény- és Nyitramegyében, mely utóbbi 1838-ban a 12 éves gyermeket tiszteletbeli aljegyzővé választá. A forradalom után Tóth Nyitramegye Ivánka községében nevelkedett, 1860-ban Nyitramegye tiszteletbeli főjegyzővé, 1861-ben Nyitraváros képviselőjévé választá. 1863-ban Pesten ügyvédi vizsgát tett, 1865-ben újból képviselő és a ház jegyzője lett. 1867-ben belügyminiszteri tanácsos, 1869-ben államtitkár s ujabban belügyér lett.

Az új miniszterek kinevezését nem valami előzékenységgel fogadta a sajtó. Paulerről előismerik, hogy ügyes és köztiszteletben álló tanár volt; de nem tudják még, hogy tud-e erőlyes és szabadelvű miniszter lenni. A miatt is van békétlenkedés, hogy nem a parlament köréből választatott.

Tóth Vilmosról azt jegyzik meg, hogy multjával nem érdemelte ki, tehát jövőjével kell kiérdemelnie a magas kitüntetést.

Gróf Pejachevichról csak annyit mondanak, hogy becsületes ember és jó hazafi, különben a horvát miniszternek nem is sok a teendője.

V i d é k.

S.-Sz.-György, febr. 15. A székely nemzetnek közmívelődését annyira szíven hordozott és ez irányban aránylag rövid miniszteri pályája alatt oly sokat tett felejtethetetlen emlékü vallás és közoktatási miniszterünk b. Eötvös Józsefért a mai napon itten a r. katolikusok és ev. reformátusok templomában az összes megyei tiszti kar, a kir. urbéri törvényszék tagjai, a nagy számban megjelent városi közönség, a czéhek úgy több vidéki tagoknak részvétele mellett requiem, illetőleg egyház isteni tisztelet tartott.

A haza nagy férfjának halála feletti nemzeti gyász, a gyászlobogónak a megyeházára már 8 nap óta kitűzése által jelentve volt, ezen alkalommal pedig minden megjelent arczokon látható volt az országos veszteség feletti fájdalom érzete, s ezen hazaférszéből fakadó azon óhaj, hogy vajha nagy halottunknak megkezdett műve a székely nemzetet illetőleg sikerdúsan eredményre emeltessék.

Aldás az elhunyt munkáira!

Szt.

Hétfalu, febr. 15.

Nagyon tisztelt szerkesztő ur!

Ha terhelésére nem válnék, bátorokdram egy cikket fogalmazni melyet, ha elfogadható volna, a „Nemere“ becses lapjába felvételni alázatossággal esedezek.

A „Nemere“ 5. számában második részében előfordul, hogy Türkös és Csernátfaluban, valamint

Hosszafaluban is, hadkötelezettség alól menekültekre vadászat tartatott a csendőrség által.

E vadászat okadott tény, — cikkiró szomorú jelét a demoralisációnak tulajdonítja és fájdalommal mondja, hogy a legszentebb polgári kötelesség teljesítése alól kibuvók nagyobb része csángó magyar.

Ha azonban egy általános szemlét tartunk, reá jövünk, hogy nevezetesen az ország keleti részén a hétfaluban a véderőről szóló XL. t. cz. csak egyoldalulag foganosittatik. Ki van abban mondva, hogy a védelmi kötelezettség általános és minden védképes állampolgár által személyesen teljesítendő.

Itt szolgáljon a hosszafalusi és az ehez csatolt zajzoni járás zsinormértékül, mely azon okból, hogy a román népesség eddigelé elmulasztotta hadkötelezett fiait eléállítani, két elkülönített magyar és román sorozó járásra osztatott.

Ezen eljárás mind a mellett semmi kedvező eredménnyel nem lön koszoruzva, — mert a román népesség máig is hadkötelezes fiait elé nem állítja, sem pedig makacs vonakodásért törvényszabta felelősség alá nem vonattatik, mi okból, nem tudni.

Ha a véderő általános, akkor kivételt nem tehet egy nemzet sem, — a csángó magyar népség sohase késett ujonc illetékét fedezni — sőt többet állított, ezért azon jutalmát nyerte, hogy azok, kik mindenkorra alkalmatlannak találtattak, később a sorozástól elmaradtak megkerülésekor egyenlően azokkal, kik a sorozás alatt sohase voltak, szökevénynek nyilvánittak és hivatalból besoroztattak, a román hadkötelesek ellenben, kik szintugy szökevények, sem nem üldöztetnek, sem pedig szülői erőlyesen réa nem szorittatnak, hogy fiaikat eléállítsák; ezeknek száma egyelőre csak 6 korosztályt foglal magában, és mégsem ütközött meg azon senki.

Ezt tapasztalni fogjuk az idei közelgő ujonczállításnál is — de még többet annál.

Az idei ujonczállításhoz felhivatott három korosztályban összeirattak száma 248 magyar és 435 román; ezekből, a mint értesültem, 26 és 3 póttag magyar és csak 15 és 3 póttag román lesz a közös hadseregbe besorozandó tehát még egyszer annyi magyar, mint román.

Hogy mily alapra fektetett e repártító felsőbb helyen fel nem fogható; azonban felteszem hogy az illetékes tisztviselő, mint a hétfalunak sorozó biztosa, még a sorozás előtt a megkivántató lépéseket felsőbb helyen fogja megtenni.

Egy hétfalusi.

Legujabb.

Bécs, febr. 16. Cseh körökből azon hir jön, hogy Ausztria közeledése Orószország felé már bevégezett tény. Az esti lapok erősítik, hogy a Beust elbocsáttatásáról szóló hírek alaptalanok.

Bécs, febr. 16. Sugalmazott hangok kiemelik, hogy az új kabinet a külügyi osztrák politikához teljesen hozzájárul, és szándokában van a jó viszonyt a közös külügyérrel teljesen föntartani.

Bécs, febr. 16. A holnapi hivatalos lap hozni fogja a legfelsőbb törvényszék elnökének Schmerling kinevezését a reichsrath ez ülészakára az urakháza elnökévé.

Bécs, febr. 16. A vizállás lassan növekszik; a felső Dunavidéken uralgó folytonos enyhe időjárás folytán a veszély nagyobb lett; a Brigittenauba s a Praterbe csak rendőri engedélylyel lehet már menni. Az elárasztott utcákban több ház leomlani készül. A katonaság mindenütt erőlyesen dolgozik. Itt három fok hideg van.

Prága, febr. 16. Már ma itt a fegyenczháznál lázadás volt, a kegyelmet nem nyert közönséges genosztveők közt amiatt, hogy szabadságukat vissza nem nyerheték.

Bukurest, febr. 16. A kamara elfogadta elnökének, Costatarunak, lemondását. A lemondott Steege helyett Ghika tábornok neveztetett ki román megbizottá Bécsbe. A szenátus elfogadta a javaslatot, a mely a fejedelemnek a legnagyobb elismerést fejezi ki s számára a szenátus támogatását biztosítja.

Belgrád, febr. 16. A „Vidovdan“ írja, hogy a boszniai kérdés moraliter meg van oldva. Bosznia Szerbiára nézve életkérdés. Európára és a portára nézve is csak az egyesülés lehet hasznos.

Bordeaux, febr. 15. A kamara El-

sass és Belfort mellett tüntetett. A parlamentház előtt köztársasági nyilatkozatok történtek, mely alkalommal Hugo Viktor és Rochefort is jelen voltak.

Bordeaux, febr. 14. Garibaldi visszatért Caprerába. — A nemzetgyűlés elnöke valószínűleg Grevy lesz.

Lyon, febr. 15. A „Journal de Centralisation“ az hiszi, hogy a pápa egyedül a leghasznosabb közvetítő, ki a győzött megkérlelni képes lehetne; következképp jó lenne, ha a nemzetgyűlés a szentatyához fordulna, jó szolgálataért esdeklendő.

Lyon, febr. 15. A lyoniak küldötteihez Bordeauxba utasításul szolgáló levelet intéztek, mely így hangzik: „Kinyilatkoztatjuk, hogy ama békeszerződésbe, mely Poroszországra, a francia terület egy részét átruházna beleegyezni nem lehet, mert az meggyalázó!“

Brüsszel, febr. 16. Hir szerint Napoleon herceg Bismarcknak, mint az excsászár utóda, ajánlotta magát.

London, febr. 16. Versaillesból e hó 15-ről jelentik: Belfort kapitulált; az őrség fegyvereivel és mállájával elvonul.

Berlin, febr. 16. A „Wolff's Bureau“ jelenti Versaillesból: Szemben a francziáknak erélyes készülődéseivel délen, s tekintettel az 1872-iki korosztály behívására, a tegnapi tanácskozásban Favre-rel Bismarck a fegyverszünetnek csak ötnapi meghosszabbítását hagyhatta helyben.

Berlin, febr. 15. A fegyverszünet febr. 26-ig meghosszabbított. A német kormány el van határozva, hogy a békefeltételeket csak a francia kormányval közli s minden idegen beavatkozást visszutasít.

Frankfurt, febr. 15. Bajorország a békekötés esetén területnagyságot igényel és Saargemünd, Weissenburg, Bischweiler és Haagenau kerületeket követeli.

Szentpétervár, febr. 16. A legközelebbi konferenciátulés egy pár nap után lesz. — Az új francia kabinet megalakulása után biztosan váratik egy francia megbízott érkezése.

lása után biztosan váratik egy francia megbízott érkezése.

A „Nemere“ eredeti táviratai.

Feladatott Pesten 20-án d. u. 5 óra 10 perczkor.
Erkezett d. u. 6 óra 35 perczkor.

Francia hir szerint a poroszok hétezer millió francot követelnek hadikárpótlást. 24-én a poroszok bevonulnak Párisba. 20-án Favre és Thiers találkoztak Bismarckkal a béke megkötése miatt.

Bécsben a vizáradás csökkent.

V e g y e s.

(B. Eötvös József) elhunyt nagy hazánkfia és miniszter emlékére f. hó 25-én szombaton reggeli 9 órakor requiem fog tartatni a brassói rom. kath. plebánia templomban, melyre az elhunytak tisztelőit városunkból és a vidékről tisztelettel meghívja a brassói magyar kaszinó. *)

(Tóth Vilmos, belügyminiszter) valamennyi törvényhatóságokhoz köriratott intézett, melyben tudatja, hogy a belügyéri tárczát átvette s legelső kötelességei egyikének tekintendi a köztörvényhatóságok és községek rendezését még ez év folyamán alatt végrehajtani. Irják, hogy a miniszter ur még a folyó évben körutat szándékszik tenni az országban.

(A pesti francia főkonzul) az „Alföld“ szerkesztőségéhez, mely a francia sebesültek javára már tetemesebb összeget gyűjtött, köszönő-levelet intézett, mely levél utolján a következő sorok is olvashatók: Köszönetemet fejezve ki, még egy kéréssem van önhöz uram. A szerencsétlenségek, melyeket kényserülünk szenvedni, borzasztóak. Kérem önt mindenre, tudassa azt azon nagylelkű magyarokkal a kik fájdalomaink iránt részvételt vannak, és én meg vagyok győződve, hogy újabb segélyezések fognak önhöz érkezni, melyek által a mi szerencsétlen katonáink közül sokakat megmenthetünk a roppant szenvedések, s talán a haláltól is. Fogadjja stb. Gr. Castellane, pesti francia főkonzul. — Tudunkkal eddigelő Magyarországon 60,000 frank gyűlt be a szerencsétlen francia sebesültek javára s óhajtagdó, hogy minél több gyűljön még.

*) Ezen meghívás átvételére a „Kronstädter Zeitung“ és a „Gazetta Transilvanica“ szerkesztőségei tisztelettel felkértek.

(Farkas az utcán.) Tegnap reggel körülbelül 8 órakor a fekete utcában egy farkas jelent meg és zavarában, hogy a szabadba nem találta meg az utat, egy hordárnak a kezét, egy gyermeknek meg a mellét megharapta. Miután a farkas nem volt veszett, a marás pedig nem tetemes, az illetők inkább csak az ijedséggel maradtak, a farkast pedig egy rendőr meglötte.

(A folyó hó 18-án S.-Szt.-Györgyön) az 1848/9. évi szabadságharc alatt Háromszék területén elesett honvédek emlékére állítandó emlékoszlop költségei fedezésére tartott tánczestély kitünően ütött ki, a rendező bizottmány elnöke, egy mint a bizottmányi tagok — mint a berendezés összhangzásából kitünt — mindent megtettek, azon eredményre vezetett, hogy ezen tánczestély egyike volt Erdélyben a legfényesebbeknek. A nagyszámmal megjelent szízes vendégsereg felvillanyozott kedélyvel vett részt a mulatságban; minden irányban vidám, elégtül arczokkal lehetett találkozni. A tánczteremben jó zene mellett lelkesedetten folyt a táncz, míg a melléktermekben mindenütt kedélyes csoportozatokkal találkozott az ember. Jól esett látni, milyen pompásan járták deli székely nőink azt a magyarnak termett csárdást és a szünidőkben milyen valódi magyar élénkséggel és szívéllyességgel társalogtak méltó utódaival a 48-as honvédeknek. Az egész tánczestély oly vidor, kellemes és szívéllyes volt, hogy mindenki azt hitte volna: egy nagy család szeretett testvérei ilnek örömmünnepet Tisztelet levelezőinket felkérjük, hogy egy a részletekről, mint a jövedelem eredményéről tudósítsanak.

(Két tulzó francziabarát) Temesvárt pisztolylyal véget vetett életének. Egy hátrahagyott levélben azt írják, hogy január 5-én megfogadták, hogy Franciaország elbukását nem élik túl. A városban ez eset roppant feltűnést okozott.

(Egy 105 éves ember él) Jászberényben s a kormány felszólítására az ottani kapitányság most foglalkozik életírásával, hogy mi módon élt ily magos kort. Utánkérdeztetve azt felelő: „Tovább élnék én még uram husz esteendővel, ha trafik nem volna. Magyar dohánnyom nincs s 15 év óta faleveleket s alkalmas kórót pipálok. Mennyivel jobb világ volt ez-előtt!“ Az öreg bátya jól lát, eszik, iszik, mint senki más különben.

Bécsi börze febr. 20-án. Brassói pénzárak f. 20-án.

Pénznumek.		Pénznumek.	
Arany	5. 83	Arany	5. 86
Napoleon'or	9. 87	Napoleon'or	9. 90
Ezüst	121. 20	Magyar 20 franc	9. 90
Magyar földteherm.	79. 25	Ezüst huszas	— 40
Erdélyi „	75. —	Tallér	2. 35
Banati „	77. —	Török lira	11. 35

Felelős szerkesztő és kiadó tulajdonos: Kenyeres Adolf.

Alkalmazást nyer

egy megalapodott években levő nőszemély

(42) **kulesárnő.** 1—0
Bővőbb felvilágosítást ad szerkesztőség.

A No. I. szállodában

(41) kedden, folyó hó 21-én 2—2

gyermek-szerencse álarczos bál

fog tartatni.

A fentebbi bálra jegyek kaphatók: Montaldo József ur czukrászatában, Belosovits ur vegyes kereskedésében a nagyutczában, Hawlik urnál a sörházban, Lehrer ur czukrászatában és a No. I. szálloda kávéházában.

Mély tisztelettel **Wanke János.**

Görctől óvó balzsam.

1868-ban Bécsben törvényes vegytani vizsgálat alá vétetvén, a taghártyákra, gyomorra és belekre erősítő és ébresztő hatásúnak, emésztés hiányában, gyomorgyengeségben, hányásban, gyomormenésben, puffadásban, göresös gyomor és ideges kelbelszorulásokban kitünő szernek találtatott.

Ezen elismert kitünő szer árultatik egész és fél eredeti palackokban.

Ára egy egész palackznak 1 ft 50 kr., egy fél palackznak 80 kr. használati utasítással
(19) együtt. 6—0

Található: Brassóban gyógyszerész Jekelius Ferdinándnál, Duschoiu J. kereskedésében, Kugler Ede O-Brassói gyógyszerárában és J. Miller halpiaczi kereskedésében, Csikszeredán Leicht F., Déés Kremer J., Fogaras Megay J., Gyergyó-Szt.-Miklós Fröhlich E., N.-Szébenben Sill M., Hosszafaluban Jekelius A., Kézdi-Vásárhelytt Lukáts F., Kolozsvártt Dr. Hinz Gy. és Binder H., Nagy-Enyeden Horváth F., S.-Szt.-Györgyön Benkő és Csutak, Földvártt Folbert F. gyógyszerárakban.

Fűszer és anyag árucikkék

a legkitünőbb minőségben és jutányos áron.

Alólirtnak nagyszerűleg ellátott, Brassóban a Nagypiaczon a „fehér ludhoz“ czimzett fűszer-, anyag- és csemege-kereskedésében kaphatók mindennemű kül- és belföldi sajtok. Sózott, marinírozott, szárasztott és füstölt halak. Candirozott gyümölcsök. Bonbonsok és más édességek. A legkitünőbb fajta bel- és külföldi borok eredeti palackokban. Déli gyümölcsök. Muszka és chinai thea. Valódi rum és arrak. Különböző fajta kávé és cukor.

Festet és fejt gyapott-fonal a legnagyobb választékban.

Minden fűszer és anyag árucikkék nagyban és kicsinyben is kaphatók.

(40) 3—0 **Duschoiu János.**

PAP FERENCZ

nádszék- és butorgyártó.

Figyelmébe ajánlja a t. cz. közönségnek jó és oltsó nádszék, foutele, kanape, pione és több fából való szobabutorait.

Megrendeléseket elfogad, és a távolabb vilékre is gyorsan kieszközöl. Kivánatra mintakártyákat bérmentesen küld.

Ugyanott egy tanuló felvétetik.

Gyára és raktára vagyon Brassóban, a Nagypiaczon 326. szám alatt a Remenyik-féle házban a rendőrség (22) mellett. 11—0

Nagy József, orgonaművész,

mindennemű új művek készítésére és régik javítására 7—0 folyvást vállalkozik legolecsőbb áran. (8) Lakása: Brassó, Bolgárszeg 1436. sz. alatt.

Nyomatott Rümer és Kamuernél.

!!Szerencse fell!

Az alólirt kereskedő ház már több nagyszerű sorsjegy-társaságokat állított fel, és alkalommal kitünően ajánlja az újonnan szervezett s annyira kedvelt magyar sorsjegyeket 22 részletfizetés mellett, a melynél is: négy húzással a nyertemények 250,000, 200,000, 100,000, 25,000, 15,000, 5000, 500 stb. forintokat tesznek, s így lehetővé válik már az első részlet befizetése után jelentékeny összegeket nyertetni.

Az első részlet befizetésével az illető azonnal igényt tarthat az általunk törvényesrülleg kiállított részvényjegyben foglalt 20 darab sorsjegyek nyerteményének hasznadrésére.

A huszonkettő részlet befizetésével a közös bírtoklás megstünik, s minden részvényes egy 100 fős magyar sorsjegyet kap, vagy pedig: az akkori börze árat készpénzben.

Tisztelettel felhívjuk azokat, a kik a jól összehállított sorsjegy-játékot részt akarunk venni, az első részletet, 5 forintot, s egyszer mint mindenkorra 1 főt belyéget, posta úttal ványban, azonnal beküldeni, hogy a részvényívet elég jókor megküldhessük.

WERZAR TESTVÉREK.
Brassóban, Kínastromczca 562. sz.

(27) 9—0

A ki 5 részvényjegyet vesz, annak rá adunk egy eredeti Suchsen-Meinlingi sorsjegyet.